

Uchwała Komisji Habilitacyjnej
z dnia 16 maja 2025 roku
zawierająca opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo
dr Marcie Baron-Milian

§1

Komisja Habilitacyjna, powołana przez Radę Doskonałości Naukowej i Radę Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Śląskiego, w składzie:

prof. dr hab. Piotr Śliwiński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) – przewodniczący komisji

dr hab. Monika Ładoń, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski) – sekretarz komisji

prof. dr hab. Alina Świeściak-Fast (Uniwersytet Śląski) – członkini komisji

prof. dr hab. Joanna Orska (Uniwersytet Wrocławski) – recenzentka

prof. dr hab. Tomasz Mizerkiewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) – recenzent

dr hab. Dorota Kozicka, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński) – recenzentka

dr hab. Beata Śniecikowska, prof. IBL PAN (Instytut Badań Literackich PAN) – recenzentka

na posiedzeniu, w którym uczestniczyli wyżej wymienieni członkowie Komisji (prof. dr hab. Tomasz Mizerkiewicz – udział zdalny za pośrednictwem platformy MS TEAMS; prof. dr hab. Joanna Orska – nieobecna podczas kolokwium i posiedzenia), w głosowaniu jawnym

(głosów ZA – 6, głosów PRZECIW – 0, głosów WSTRZYMUJĄCYCH SIĘ – 0),

działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.), po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku oraz po przyjęciu kolokwium habilitacyjnego w dniu 16 maja 2025 roku, podjęła uchwałę, w której stwierdza, że aktywność naukowa dr Marty Baron-Milian po uzyskaniu stopnia doktora oraz osiągnięcie naukowe w postaci monografii stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej literaturoznawstwo, i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr Marcie Baron-Milian stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo, uznając spełnienie przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o którym mowa w art. 16.

wskazanej Ustawy. Komisja rekomenduje Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo UŚ poparcie wniosku dr Marty Baron-Milian i nadanie jej stopnia doktora habilitowanego.

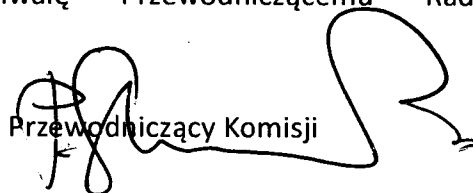
§2

Integralną częścią niniejszej uchwały jest załącznik stanowiący jej Uzasadnienie.

§3

Komisja przekazuje niniejszą uchwałę Przewodniczącemu Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo UŚ.

Przewodniczący Komisji

Uzasadnienie Uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 16 maja 2025 roku zawierające opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo dr Marcie Baron-Milian

Dr Marta Baron-Milian pracuje w Instytucie Literaturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego. Ukończyła Międzyuczelniany Program Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich Akademii „Artes Liberales” oraz Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne UŚ. Członkini redakcji „Śląskich Studiów Polonistycznych”, współpracowniczka Ośrodka Badań nad Awangardą Uniwersytetu Jagiellońskiego. Opublikowała monografie: *Wat plus Vat. Związki literatury i ekonomii w twórczości Aleksandra Wata* (2015) oraz *Grzebanie grzebania. Archeolog i grabarz w twórczości Jerzego Ficowskiego* (2014). Współredagowała książki zbiorowe: *Płeć awangardy* (2019) i *Teoria nad-interpretacją?* (2012). Zwieńczeniem jej pracy *stricte naukowej* jest przedłożona do oceny w procedurze habilitacyjnej monografia *Neofuturzy i futuryści. Kryptohistorie polskiej awangardy* (2024).

W postępowaniu habilitacyjnym dr Marty Baron-Milian wpłynęły **cztery obszerne recenzje zakończone pozytywną konkluzją**.

W oczach Recenzentów dr Marta Baron-Milian to ceniona i w pełni już dojrzała literaturoznawczyni i kulturoznawczyni, której dorobek naukowy koncentruje się na polskiej poezji XX i XXI wieku, praktykach awangardowych i eksperymentalnych oraz związkach literatury i ekonomii.

W ocenie jej dorobku wszyscy podkreślają:

- interdyscyplinarność – Habilitantka łączy literaturoznawstwo z kulturoznawstwem, ekonomią i filozofią, co pozwala na nowatorskie spojrzenie na literaturę;
- odkrywczość – zajmuje się awangardowymi i futurystycznymi nurtami w polskiej poezji, badając ich mniej oczywiste aspekty;
- rzetelność badawczą – jej prace opierają się na dogłębnych analizach tekstów, archiwalnych kwerendach i szerokim kontekście teoretycznym;
- zaangażowanie dydaktyczne – prowadzi rozliczne zajęcia akademickie, wspiera młodych badaczy i aktywnie uczestniczy w życiu naukowym;
- prace redakcyjne i na rzecz popularyzacji literatury – pełni funkcję redaktorki naukowego czasopisma, współorganizuje konferencje i promuje literaturę współczesną.

Jej książka *Neofuturzy i futuryści. Kryptohistorie polskiej awangardy*, wyróżniona przez kapitułę Nagrody Literackiej Gdynia 2024 w kategorii esej, błyskawicznie weszła do kanonu badań nad polską awangardą.

Prof. Dorota Kozicka (UJ) w omówieniu dorobku dr Marty Baron-Milian podkreśla konsekwencję badawczą, umiejętność twórczego reinterpretowania znanych tematów oraz wnikliwość w odkrywaniu nowych perspektyw. Zdaniem Recenzentki najważniejsze aspekty tego pisarstwa – prócz wspomnianych – to: nowatorskie spojrzenie na polską awangardę – Baron-Milian redefiniuje historię futuryzmu, odkrywając jego mniej oczywiste tropy; precyzja i rzetelność – jej badania opierają się na dogłębnych analizach tekstów i archiwalnych kwerendach oraz styl pisarski – Dorota Kozicka zwraca uwagę na błyskotliwość i finezję językową Baron-Milian, co sprawia, że jej prace są nie tylko naukowe, ale też inspirujące.

Prof. Tomasz Mizerkiewicz (UAM) stwierdza, że monografia *Neofuturzy i futuryści. Kryptohistorie polskiej awangardy* nie tylko redefiniuje historię futuryzmu, ale także wnosi istotny wkład w metodologię badań literackich. Recenzent zwraca uwagę na umiejętność odkrywania przez Habilitantkę ukrytych znaczeń w tekstach Jerzego Jankowskiego. Co istotne, jak pisze: „Na dorobek podoktorski Marty Baron-Milian składa się – poza monografią wskazaną jako dokonanie będące podstawą wniosku habilitacyjnego – niesłychany wprost ogrom prac naukowych. Rzecz jasna, jest to już badaczka o wysokiej renomie w polskim środowisku literaturoznawczym, a jej prace z dziejów awangardy należą do najwartościowszych współczesnych opisów tego nurtu pisarstwa, ale zebrane w całość i przedstawione we wniosku naraz osiągnięcia naprawdę każą mówić o dorobku wybitnym”.

Prof. Joanna Orska (UWr) z uznaniem odnotowuje, iż dr Baron-Milian rozpatruje literaturę w kontekście ekonomii i filozofii, co wnosi świeże spojrzenie na twórczość awangardową; a także, iż jej niezwykle precyzyjne analizy odkrywają mniej oczywiste tropy w polskiej poezji XX i XXI wieku. Recenzentka docenia poetykę pisarstwa naukowego Habilitantki, opartego z jednej strony na pytaniach, wahaniach i niepewności wynikających z wykorzystania krytyki genetycznej, a z drugiej na finezji i erudycyjności w sięganiu po hermeneutyczne metodologie późnonowoczesne.

Również prof. Beata Śniecikowska (IBL PAN) podkreśla, że monografia *Neofuturzy i futuryści* wnosi nowe spojrzenie na początki polskiego futuryzmu, bazujące na archiwalnych odkryciach i nowatorskich metodach analizy. W pisarstwie naukowym dr Marty Baron-Milian w szczególności ceni odwagę badawczą oraz erudycyjność i styl (precyzyjny i błyskotliwy). Stwierdza m.in.: „Marta Baron-Milian jest naukowczynią wybitną. To autorka wielu bardzo znaczących publikacji, nieustrudzona eksploratorka archiwów, osoba o ogromnej pasji poznawczej i, co również niebagatelne, niemałym talencie literackim. [...] *Neofuturzy i futuryści* to praca znakomita. Szczerze mówiąc, nie sądziłam, że tak odkrywcze studium na temat polskiego futuryzmu może w ogóle powstać”.

Opinię o dorobku dr Baron-Milian przedstawiła także prof. Alina Świeściak-Fast, członkini komisji. Stwierdza ona, iż dorobek naukowy, podobnie jak działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska dr Marty Baron-Milian, jest imponujący, co ponad wszelką wątpliwość uprawnia śląską badaczkę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. W ocenie prof. Świeściak na uwagę zasługują przede wszystkim umiejętności inkluzywnego pisanie, które mają (od dawna) najlepsi zachodni badacze i badaczki, a w naszym kraju zdarzyło się to po raz pierwszy.

W kolokwium habilitacyjnym wzięło udział sześcioro członków i członkiń komisji; prof. Tomasz Mizerkiewicz – za pośrednictwem platformy MS Teams. Wykład habilitacyjny dr Marty Baron-Milian nosił tytuł *Być może. Archiwum awangardy jako figura futurystyczna*. Poza syntetycznym omówieniem wyników badań ujętych w monografii Habilitantka nakreśliła w nim perspektywy dalszych badań nad obranym tematem oraz wskazała możliwe zastosowania dokonanych przez siebie ustaleń w szeroko rozumianej humanistyce. Dr Baron-Milian przedstawiła awangardowe archiwum (jego praktykę i teorię) jako miejsce zbiegu różnych kierunków własnych badań naukowych, poświęconych historii futuryzmu oraz innym polskim i europejskim zjawiskom eksperymentalnym. Badaczka omówiła zaproponowaną w monografii reinterpretację początków polskiej awangardy oraz historycznoliterackiej narracji o futuryzmie, określoną za pomocą metafory „kryptohistorii”. Baron-Milian podkreśliła znaczenie dla swych badań materialności tekstu źródłowego, jego historycznego

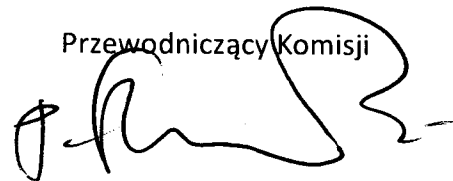
usytuowania oraz praktyki badań archiwalnych na materiale zgromadzonym w archiwach prywatnych i prasowych, rękopisach, maszynopisach i pierwodrukach. Badaczka dodała, że efektem jej badań była destabilizacja i decentralizacja historii awangardy, m.in. dzięki zastosowaniu procedur krytyki genetycznej, która przedkłada ponad trwałość i ostateczność tekstu, dynamikę jego wariantów, a wraz z nią „czasowy wymiar stawania się tekstu”. Podsumowując swoją wypowiedź, Habilitantka odniosła się do planowanych badań, wychodzących od horyzontu „literatury mniejszej”, perspektywy marańskiej i materialności awangardowych czasopism i druków ulotnych oraz analizy twórczości awangardowej w perspektywie krytyki feministycznej i studiów nad męskosciami. Habilitantka wskazała, że w obszarze jej badawczych zainteresowań stale pozostają także eksperymentalne praktyki w polskiej poezji najnowszej.

Podczas kolokwium Habilitantce zadano w sumie dziewięć pytań (kolejno: prof. Dorota Kozicka, prof. Tomasz Mizerkiewicz, prof. Beata Śniecikowska, prof. Alina Świeściak-Fast). Odpowiedzi udzielone przez dr Baron-Milian zostały ocenione bardzo wysoko i bez wyjątku przyjęte z pełną aprobatą. Równie wysoko zebrani ocenili wykład wygłoszony przez Habilitantkę, doceniając jego warstwę merytoryczną oraz błyskotliwość i zaangażowanie mówiącej. Członkowie i członkinie komisji wyrazili **uznanie dla wysokiego poziomu merytorycznego kolokwium**, wskazując nie tylko na gruntowną wiedzę, ale także umiejętności retoryczne i temperament badawczy Habilitantki, której monografie i artykuły – poza wszystkimi cechami wymaganymi od publikacji naukowych – wyróżniają się obecnym w nich angażującym uwagę odbiorców nerwem pisarskim. Badaczka posiada bowiem rzadką umiejętność przekuwania efektów żmudnej pracy archiwalnej w żywy dyskurs naukowy.

Przebieg niejawnego posiedzenia utwierdził członków i członkinie komisji, że w osobie dr Marty Baron-Milian mają do czynienia z badaczką wybitną i w pełni ukształtowaną. Dostrzeżono pasję, z jaką Habilitantka odpowiadała na pytania, a także wartości poznawcze i metodologiczne inspiracje, jakie wypływały z jej wypowiedzi. Komisja wysoko oceniła całokształt dorobku naukowego dr Marty Baron-Milian: zarówno przedstawioną jako główne osiągnięcie monografię (uznaną za istotny, nowatorski i wieloaspektowy wkład w rozwój literaturoznawstwa), jak i artykuły o dużej wartości poznawczej. Podkreślano doskonałość warsztatu metodologicznego Habilitantki, która wypracowała oryginalny sposób badania archiwów i źródeł oraz własną poetykę eseju naukowego, niespotykaną w polskim literaturoznawstwie. **Wynik głosowania był jednomyślny: 6 głosów za, 0 wstrzymujących się i 0 przeciw.**

Reasumując, konkluzje z czterech recenzji, opinii i całościowa ocena kolokwium oraz przeprowadzona dyskusja skłaniają Komisję do przedstawienia Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Śląskiego pozytywnej opinii w sprawie nadania dr Marcie Baron-Milian stopnia doktora habilitowanego.

Przewodniczący Komisji

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and strokes, positioned below the printed text "Przewodniczący Komisji".